

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний
університет»

Протокол №3 від 05.03. 2026р.

Голова Вченої ради

проф. Володимир СМОЛАНКА

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти

**КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО
САМОВИЗНАЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В НОВІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Ужгород 2026

Загальна інформація

Розробник: Палько Т. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри наук про здоров'я, директор ННЦ підвищення кваліфікації ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Напрямок підвищення кваліфікації: кар'єрне консультування здобувачів освіти

Програму розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Кар'єрне консультування в Новій українській школі». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1450.

Обсяг програми: 30 академічних годин / 1 кредит ЄКТС

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року

Рецензенти:

Синишина Вікторія Михайлівна, професор кафедри психології факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор

Яцина Олена Федорівна, професор кафедри наук про здоров'я факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор психологічних наук, професор

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена радикальною трансформацією структури старшої школи в Україні. Згідно з Концептуальними засадами реформування базової та профільної середньої освіти, заклад освіти стає простором, де учень має не лише здобути знання, а й здійснити усвідомлений вибір майбутньої професії. Дані міжнародних досліджень PISA 2018 та 2022 років засвідчують, що кар'єрні прагнення підлітків часто залишаються обмеженими та суперечливими, а доступ до професійних консультантів мають лише близько половини учнів у країнах ОЕСР. В Україні ця проблема посилюється викликами воєнного стану, міграцією та швидкою зміною потреб ринку праці.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Кар'єрне консультування та супровід професійного самовизначення здобувачів освіти в Новій українській школі» (далі – Програма) є живим інструментом професійного зростання педагога, який прагне стати справжнім навігатором успіху для своїх учнів у динамічному світі професій майбутнього. Програма спрямована на формування та розвиток у педагогів закладів загальної середньої освіти професійних компетентностей у сфері кар'єрного консультування відповідно до положень Державних стандартів базової і профільної середньої освіти. Програма розроблена з урахуванням засад державної політики в галузі середньої освіти, вимог чинного законодавства, а саме: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 р. № 851 «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти», наказу МОН від 10.10.2024 № 1451 «Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї)», а також стратегічних орієнтирів діяльності МОН України до 2027 року, у яких освіта визначається як ключовий ресурс для майбутнього розвитку суспільства. Програма розроблена для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечують реалізацію Державних стандартів базової і профільної середньої освіти та супроводжують професійне самовизначення учнівства. Вона враховує вимоги реформи базової і профільної школи, де кар'єрне консультування стає стратегічним інструментом формування індивідуальних освітніх траєкторій.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти

Обсяг програми: 30 академічних годин / 1 кредит ЄКТС

Особливості реалізації програми: Навчання може відбуватися за інтенсивною моделлю (короткостроковий курс тривалістю 1 тиждень) або за пролонгованою формою з розподілом модулів на довший період.

Форма: дистанційна

Мета програми: розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, необхідних для здійснення кар'єрного консультування та професійної орієнтації здобувачів базової та профільної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Ознайомити слухачів із нормативно-правовими та теоретичними основами інтеграції кар'єрного консультування в систему базової та профільної середньої освіти в умовах реалізації вимог НУШ.
- Сформувати розуміння сучасних світових та вітчизняних моделей і теорій професійної орієнтації та кар'єрного коучингу.
- Навчити враховувати вікові, психологічні та індивідуальні особливості учнів, а також специфіку їхньої мотивації під час здійснення вибору профілю навчання та майбутнього фаху.
- Опанувати різноманітні форми (індивідуальні, групові, масові) та методи кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів освіти.
- Розвинути практичні навички застосування сучасного цифрового інструментарію, онлайн-платформ для профорієнтаційної діагностики та сервісів створення електронного кар'єрного портфоліо учня.
- Ознайомити з технологією проєктування та побудови індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) для кар'єрного розвитку старшокласників.
- Навчити аналізувати тенденції регіонального ринку праці та враховувати кадровий потенціал територіальних громад під час орієнтації учнів.
- Сформувати готовність до побудови ефективної системи партнерської взаємодії закладу освіти з батьками, практичними психологами, роботодавцями та закладами професійної і вищої освіти для забезпечення якісного кар'єрного супроводу.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

Відповідно до Професійного стандарту вчителя (наказ МОН № 1225), програма спрямована на вдосконалення таких компетентностей: інформаційно-цифрової (А3), психологічної (Б1), емоційно-етичної (Б2), компетентності педагогічного партнерства (Б3) та здатності до навчання впродовж життя (Д1).

Очікуванні результати підвищення кваліфікації:

Після завершення програми педагоги продемонструють наступні результати навчання:

- знання та розуміння вимог Державних стандартів базової і профільної середньої освіти в контексті забезпечення наскрізної профорієнтаційної роботи та кар'єрного супроводу;

- розуміння сучасних світових та вітчизняних моделей кар'єрного консультування та професійної орієнтації учнів;
- врахування вікових, психологічних та індивідуальних особливостей професійного самовизначення здобувачів освіти на різних етапах навчання (базова та профільна школа);
- розуміння структури, динаміки та особливостей мотивації професійного вибору підлітків і старшокласників;
- вміння застосовувати різноманітні форми (індивідуальні, групові, масові) кар'єрного консультування в закладі загальної середньої освіти;
- володіння сучасними методами, прийомами та цифровим інструментарієм (онлайн-платформами, сервісами діагностики) для оцінювання інтересів, нахилів та soft skills учнів;
- здатність впроваджувати ефективні технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти;
- вміння проектувати та супроводжувати побудову індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) для кар'єрного розвитку учнів;
- здатність інтегрувати цифровий та регіональний виміри (аналіз місцевого ринку праці, кадрових потреб громад) у систему кар'єрного консультування;
- вміння налагоджувати ефективну партнерську співпрацю закладу освіти з батьками, психологами, територіальними громадами, роботодавцями та закладами професійної і вищої освіти.

Система та критерії оцінювання результатів

1. **Виконання підсумкового кваліфікаційного цифрового тестування:** Перевірка засвоєння основних понять та алгоритмів. Проводиться в онлайн-режимі, включає 20 запитань. Прохідний поріг – 75% правильних відповідей.

2. **Презентація практичного кейсу:** Слухач може представити випускний кваліфікаційний проєкт (наприклад, розробленої комплексної програми кар'єрного супроводу або кейса індивідуальної освітньої траєкторії для конкретного профілю). (оцінюється в 10 б).

3. **Самооцінювання:** Заповнення фінальної анкети рефлексії, де вчитель визначає свій поступ у розвитку емоційної грамотності та окреслює траєкторію подальшого професійного вдосконалення.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами виконання програми слухачам видається свідоцтво про підвищення кваліфікації «КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ» обсягом 30 академічних годин / 1 кредит ЄКТС

Вартість: 750 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОГРАМИ

Навчально-тематичний план побудований таким чином, щоб забезпечити баланс між теоретичним обґрунтуванням та практичним відпрацюванням навичок. Відповідно до методичних вимог, практичні заняття становлять 6 годин лекцій (20%), 14 годин практичних занять (47%), 8 годин самостійної роботи (26%), підсумковий контроль - 2 год (7%)

Назва модуля та теми	Лекції	Практична робота	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Інтеграція кар'єрного консультування в систему базової та профільної середньої освіти	2	-	1	-	3
Тема 1.2. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації	1	2	-	-	3
Тема 1.3. Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти	1	2	1	-	4
Тема 1.4. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників	-	2	-	-	2
Разом за модулем	4	6	2	-	12
МОДУЛЬ 2. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ					
Тема 2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти	1	1	2	-	4
Тема 2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування	-	2	1	-	3
Тема 2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти	-	2	1	-	3
Тема 2.4. Технологія побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти	-	2	1	-	3
Тема 2.5. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами,	1	1	1	-	3

громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів					
Разом за модулем	2	8	6	-	16
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
УСЬОГО ГОДИН	6	14	8	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Інтеграція кар'єрного консультування в систему базової та профільної середньої освіти

Поняття і роль кар'єрного консультування. Державний стандарт профільної середньої освіти як нормативно-правове підґрунтя оновлення профорієнтаційної роботи. Концепція Нової української школи (НУШ) та наскрізна лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» у контексті кар'єрного розвитку. Місце, роль та завдання вчителя як кар'єрного консультанта у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) під час переходу до трирічної профільної школи. Зміст, основні завдання та етичні стандарти кар'єрного консультування.

Тема 1.2. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації

Еволюція підходів до профорієнтації: від класичного трифакторного підходу Ф. Парсонса до концепції безмежної (boundaryless) та мінливої (protean) кар'єри. Сучасні світові та вітчизняні моделі кар'єрного консультування (модель DOTS, соціально-когнітивна кар'єрна теорія (SCCT), теорія конструктивізму М. Савікаса).

Тема 1.3. Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти

Етапи професійного розвитку особистості (за Е. Гінзбергом та Д. Суперу). Психологічна готовність до кар'єрного вибору. Криза підліткового та раннього юнацького віку як чинник самовизначення. Вплив індивідуальних відмінностей (темперамент, характер, здібності) та психогенетичних передумов на вибір майбутнього фаху.

Тема 1.4. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників

Діагностика структури мотивації професійного вибору (внутрішні, зовнішні позитивні та зовнішні негативні мотиви). Провідні мотиви професійного вибору в ранньому юнацькому віці. Трансформація нав'язаних або нереалістичних професійних стереотипів старшокласників. Формування цінностей Lifelong learning (навчання впродовж усього життя) як базової мотиваційної установки сучасного випускника.

МОДУЛЬ 2. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти

Класифікація форм профорієнтаційної роботи та кар'єрного консультування в ЗЗСО. Групові форми (кар'єрні хакатони, тренінги, вебінари, професійні студії) та специфіка індивідуальних кар'єрних консультацій в умовах профілізації навчання.

Тема 2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування (3 год.)

Характеристика основних методів та прийомів кар'єрного консультування. Цифровий вимір у методах діагностики: огляд сучасних верифікованих онлайн-платформ для профорієнтаційного тестування.

Практична спрямованість методів кар'єрного інтерв'ю, прийомів активного слухання, технік постановки сильних запитань (модель GROW).

Використання арттехнік та метафоричних карт у кар'єрному консультуванні.

Тема 2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти (3 год.)

Технологія кар'єрного проектування та моделювання професійного майбутнього. Використання симуляційних та настільних профорієнтаційних ігор у базовій школі. Методика організації професійних спроб (професійних тест-драйвів) як інструменту емпіричної перевірки кар'єрних намірів у профільній школі.

Тема 2.4. Технологія побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти

Алгоритм розробки Індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) учня на етапі вибору профілю навчання (10–12 класи). Цифрові інструменти для фіксації та візуалізації кар'єрних планів (електронне кар'єрне портфоліо, сервіси створення резюме, інтерактивні карти розвитку). Техніки тайм-менеджменту та цілепокладання (SMART) для планування підготовки до вступу у ЗВО/ЗПТО.

Тема 2.5. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

Регіональний вимір кар'єрного консультування: аналіз локального ринку праці, кадрових потреб громади та регіонального замовлення на фахівців. Побудова екосистеми партнерства: школа — родина — заклади професійної/вищої освіти — роботодавці. Специфіка взаємодії з батьками (подолання батьківських амбіцій, супровід сімейного кар'єрного вибору).

Орієнтовний перелік завдань для практичних робіт

1. Складання карти психолого-педагогічного супроводу учнів на етапі базової (7–9 класи) та профільної (10–12 класи) школи.
2. Організація роботи зі здобувачами освіти з виявлення їхніх нахилів, інтересів та структури інтелекту.
3. Моделювання структури первинної індивідуальної кар'єрної консультації учня (встановлення контакту, прояснення запиту, визначення бар'єрів).
4. Розробка кейса взаємодії ЗЗСО з бізнесом/громадою (проектування екскурсій на підприємства, залучення практиків як менторів, організація ярмарків професій).

Перелік питань для самостійної роботи

5. Аналіз нормативно-правових документів (Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Держстандарт профільної освіти) щодо забезпечення права учнів на свідомий вибір профілю навчання.
6. Порівняльний аналіз традиційних методів профорієнтації та сучасного кар'єрного коучингу.
7. Кейс-метод: розбір та адаптація міжнародних моделей кар'єрного консультування під реалії української системи освіти.
8. Розробка мініпорадника для педагогів «Психологічні маркери неготовності учня до профільного самовизначення та шляхи їх подолання».
9. Створення сценарію масового профорієнтаційного заходу для закладу освіти з використанням ігрових або STEAM-технологій.
10. Проходження тестування на одній із рекомендованих цифрових профорієнтаційних платформ та підготовка рефлексивного аналізу власного результату.
11. Добірка інтерактивних вправ/ігор для формування hard і soft skills здобувачів освіти залежно від обраного профілю навчання.
12. Розробка шаблону інтерактивного цифрового портфоліо учня «Мій кар'єрний старт».

13. Проектування анкети або сценарію тематичних батьківських зборів «Підтримка підлітка на етапі вибору профільного навчання та майбутньої професії».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / ред. М. Грищенко. 2016. 40 с. URL: <http://repository.Idufk.edu.ua/handle/34606048/20195> (дата звернення: 04.03.2026).

2. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/898-2020-п> (дата звернення: 04.03.2026).

3. Державний стандарт профільної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-profilnoi-serednoi-osvity-851> (дата звернення: 04.03.2026).

4. Проект Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025–2027 роки. URL: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-kontseptsii-profesiinoi-orientatsii-ta-kariernoho-konsultuvannia-u-systemi-osvity-ukrainy-na-2025-2027-roky> (дата звернення: 04.03.2026).

5. Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти: Наказ МОН від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/proekt/2024/09/prof-standart-vchytel.pdf> (дата звернення: 04.03.2026).

Основна література

1. Гудан Л. А., Морін О. Л., Охріменко З. В., Пархоменко О. М. *Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах модернізації профільної освіти*: методичний посібник. Київ : НАПН України, Інститут проблем виховання, 2022. 180 с.

2. Кар'єрне консультування та коучинг в освіті: навчально-методичний посібник / за ред. Т. В. Федорової. Львів : Світ, 2023. 214 с.

3. Мельник О. В. *Психологія професійного самовизначення особистості у підлітковому та юнацькому віці* : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2022. 240 с.

4. Профорієнтація та кар'єрне консультування в Новій українській школі: практичний poradnik для педагогічних працівників / уклад. А. М. Коваленко, С. І. Шевченко. Полтава : ПОІППО, 2023. 132 с.

5. Савікас М. *Кар'єрне конструювання: теорія та практика життєвого проектування* / пер. з англ. Харків : Гуманітарний Центр, 2021. 288 с.

Додаткова література, Інтернет-ресурси та цифрові платформи

1. Державний професійно-орієнтаційний портал «Моя кар'єра». URL: <https://mycareer.org.ua> (дата звернення: 04.03.2026).
2. Єдина державна електронна база з питань освіти (ЄДЕБО) : інформаційні матеріали щодо вступу та профілів навчання. URL: <https://info.edebo.gov.ua> (дата звернення: 04.03.2026).
3. Платформа «Дія.Освіта»: гайди з профорієнтації та кар'єрного консультування (тести на soft skills та психотипи). URL: <https://osvita.diia.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Цифрова платформа «Освіта для життя» (НУШ 10–12). URL: <https://educationforlife.mon.gov.ua/> (дата звернення: 04.03.2026).
5. Платформа «Вектор» для реєстрації та навчання педагогів. URL: <https://vector.mon.gov.ua/> (дата звернення: 04.03.2026).
6. Jasper AI: інструмент для генерації навчального контенту. URL: <https://www.jasper.ai/> (дата звернення: 04.03.2026).
7. Career Hub: Національна онлайн-платформа розвитку кар'єри. URL: <https://careerhub.in.ua/> (дата звернення: 04.03.2026).
8. Дія.Освіта: Портал цифрової грамотності та нових професій. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/> (дата звернення: 04.03.2026).
9. Матеріали Центру кар'єри ДВНЗ «УжНУ». URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-career_center (дата звернення: 04.03.2026).